

Čís. 6375.

K rozlišení skutkových podstat krádeže a zlomyslného poškození cizího majetku.

K pojmu »odnětí pro svůj užitek« ve smyslu § 171 tr. z.

Spoluzlodějství ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z. předpokládá účast více (aspoň dvou) osob na provedení krádeže ve společném zlém úmyslu na místě činu nebo aspoň v takové jeho blízkosti, že mohou při provedení spolupůsobiti. Stačí, je-li pachatelem pouze jeden ze spoluzlodějů, kdežto ostatní spolupůsobí jen jako pomocníci.

(Rozh. ze dne 12. října 1939, Zm II 176/39.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, jímž byli stěžovatel a obžalovaný B. uznáni vinnými zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek co do obžalovaného A. v důsledku jeho zmateční stížnosti, co do obžalovaného B. podle § 290 tr. ř., a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z . d ů v o d ů :

Zmateční stížnost obžalovaného A. namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10, nesprávně i čís. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud podřadil skutek stěžovatelův, pokud se týče skutek spoluobžalovaného B., nesprávným výkladem zákona pod skutkovou podstatu zločinu krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a) tr. z.; nejde prý vůbec o krádež, poněvadž skutkovým zjištěním rozsudku nejsou opodstatněny zákonné pojmy skutkové podstaty krádeže, to jest, že cizí věc byla o d ě n á t a z držení a bez přivolení jiného a že se tak stalo pro užitek obžalovaných, nýbrž šlo nanejvýše o přestupek zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. z. Leč i kdyby skutek spoluobžalovaného B. krádeží byl, nenaplnuje prý zjištěná činnost stěžovatelova pojem činnosti spoluzlodějské ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z.

Námítka stížnosti, že nešlo o krádež, nýbrž o zlomyslné poškození cizího majetku, neobstojí.

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný A. prodal začátkem února 1939 svého osmnácti letého koně K-ovi za 1.000 K a že K. brzy na to prodal téhož koně cikánu R. za 1.050 K; spoluobžalovaný B., čeledín obžalovaného A., slyšel dne 5. února 1939 večer v hostinci, jak jest jeho hospodář (A.) pomlouván, že svému starému koni zařídil špatný výměnek u cikánů; B. se vrátil před půlnocí do domu obžalovaného A., oznámil mu, co se o něm mluví, a vyzval ho, aby ho na svém motocyklu zavezl ihned do vesnice O., kde cikán R. táboří, aby tam zjistil, zda skutečně jde o bývalého koně A-ova, a pakli ano, prohlásil B. vůči A., že by koně u cikánů nerad viděl, že koně odvede a zastřelí. Na to jeli v noci do O., kde na silnici u hostince viděli koně cikánů, avšak nezastavili

u nich, nýbrž zastavili až na konci vesnice, kde A. zůstal a čekal, a B. šel do vesnice. Tam B. koně, dříve A-ova, skutečně našel a odvedl jej pryč z cikánského tábora. A. se pak pustil na motocyklu zpět a na silnici dohonil B. i s koněm; ten mu řekl, že zařídí, aby kůň byl v teple; A. odjel domů sám, B. pak odvedl koně k zamrzlému rybníku, koně zastřelil, otvorem v ledu hodil do rybníka a odjel domů, kde ráno A-ovi sdělil, co s koněm udělal. Žádný z obžalovaných věc nikomu nehlásil a o vyrovnání s cikánem R. se nestaral.

Nalézací soud vyvodil právem z těchto skutkových zjištění závěr, 1. že kůň byl cikánu R. z jeho držení a bez jeho přivolení odňat, a 2. že se tak stalo ve prospěch (užitek) stěžovatelův (§ 171 tr. z.). Závěr pod 1. uvedený je opodstatněn zjištěním, že B. koně z cikánského tábora odvedl za ves O. k rybníku, tam koně zastřelil a vhodil pod led. Neboť tím byla zrušena držba koně jeho majitele R., jenž držení koně zcela pozbyl. Podle zjištění rozsudku šlo obžalovanému B. i obžalovanému A. právě o to, aby se kůň dostal z držení cikánů a aby tak byla odňata půda pomluvám, že A. svému starému koni zařídil špatný výměnek u cikánů. O zlomyslné poškození cizího majetku by šlo, kdyby byl obžalovaný B. koně zastřelil na místě, kde jej v cikánském táboře zastihl, a nechal jej na tom místě ležeti. Neboť pouhým zabitím koně nebyl by R. zbaven držení koně, ovšem byl by jeho majetek věcně poškozen. V souzené věci nešlo však o pouhé zabití koně.

Stížnosti nelze přisvědčiti ani, pokud se snaží doličiti nesprávnost dalšího závěru rozsudku, že kůň byl odňat z držení R. ve prospěch (užitek) stěžovatele, kdyžtž ani B., ani obžalovaný A. žádný užitek nezískali, an kůň byl zastřelen a vhozen pod led do rybníka. Stížnost touto námitkou projevuje nesprávný názor, jako by zákon v § 171 tr. z. k pojmu krádeže vyžadoval, že účelem pachatelova činu musí býti zjednání užitku majetkového. K pojmu »odnětí pro svůj užitek« ve smyslu § 171 tr. z. stačí však odnětí věci movité z cizího držení za účelem nakládání s ní jako s vlastní. Úmysl pachatelův směřuje k tomu, aby si protiprávně přivlastnil movitou věc, jež je v držení jiného, proti jeho vůli. Užitek nebo zisk, jenž charakterisuje úmysl pachatelův, spočívá ve skutečném přivlastnění si věci, v jejím získání; nějakého dalšího užitku se nevyžaduje. Užitek ten tkví v možnosti a vůli, nakládati s cizí věcí movitou jako se svou vlastní, aniž se k jeho pojmu vyžaduje, aby z činu pachatelova mělo po jeho úmyslu nastati rozmnožení jeho jmění nebo obohacení. Jak pachatel skutečně s věcí naloží, zda jí svoje jmění nebo jmění jiného rozmnoží, zda ji někomu daruje, nebo zničí, je lhostejné (viz rozhodnutí čis. 552, 745, 1763, 2769 a 6207 Sb. n. s.).

Podle zjištění rozsudku byl kůň odňat z držení R. proto, aby stěžovatel A. nebyl pomlouván, že svému starému koni připravil špatný výměnek u cikánů. Tento účel (motiv) je sice pro právní posouzení věci nerozhodný. Než aby tohoto účelu bylo dosaženo, musel se kůň dostat z držení a majetku cikána R.; k tomu bylo třeba při pravidelném beztržném průběhu věci vynaložiti určitý náklad, to jest peníze, za něž R.

byl ochoten koně prodati. Byl-li kuň odňat z držení R. bez vynaložení přiměřené částky peněžité nebo jiné stejné hodnoty, záleží užitek ve smyslu § 171 tr. z. i v ušetření příslušné částky.

Je proto posouzení věci, že odvedením koně z tábora cikánů, jeho zastřelením a vhozením do rybníka byla spáchána krádež (§ 171 tr. z.), právně bezvadné a zmateční stížnost, usilující o podřadění rozsudkem zjištěného činu pod skutkovou podstatu přestupku podle § 468 tr. z., bezdůvodná.

Zmateční stížnosti však nelze upříti oprávnění, pokud uplatňuje, že nalézací soud při právním posuzování činnosti stěžovatelovy a spoluobžalovaného B. vycházel z nesprávného výkladu pojmu spoluzlodějství ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z. a že důsledkem tohoto právního omylu uznal stěžovatele a spoluobžalovaného B. vinnými zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a) tr. z.

Spoluzlodějství ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. z. předpokládá, aby se p r o v e d e n í krádeže, to jest odnětí cizí věci movité z držení jiného, zúčastnilo více osob (alespoň dvě) ve společném zlém úmyslu (zlodějském) na místě činu; stačí ovšem, je-li pachatel pouze jeden a spolupůsobí-li ostatní pouze jako pomocníci. Není také třeba, aby všichni byli bezprostředně na místě činu, ale stačí, když někteří jsou aspoň v takové blízkosti místa činu, že mohou při provedení spolupůsobiti (viz rozhodnutí vid. n. s. čis. 3567, 3570, 3648 a rozh. čis. 4082 a 4266 Sb. n. s.).

V uvedených skutkových zjištěních rozsudku není žádné, které by jasně poukazovalo na to, že se stěžovatel zúčastnil č i n n ě na provedení krádeže. Podle zjištění rozsudku odvedl koně z cikánského tábora spoluobžalovaný B. sám, zatím co naň stěžovatel čekal na konci vesnice O. Nalézací soud spatřuje spoluzlodějskou činnost v tom, že stěžovatel souhlasil s plánem B-ovým, že koně cikánům odvede a zastřelí, že ho na svém motocyklu zavezl do O., a zatím co B. odešel do vsi pátrati po koni, na B. čekal na konci vesnice, a později, když ho na cestě k domovu dohonil a viděl, že odvádí koně, mu to nezakázal. Okolnost, že stěžovatel souhlasil s rozhodnutím B-ovým, že koně cikánům odvede a jej zastřelí a že ho za tím účelem odvezl do O., nenaplnuje pojem činnosti spoluzlodějské, jak byl nahoře vymezen, stejně jako jej nenaplnuje ani okolnost, že stěžovatel, vrací se k domovu a zastihnuv B., an odvádí koně, mu to nezakázal. Pokud jde o zjištění, že stěžovatel na konci vesnice na B. čekal, naplňovala by tato stěžovatelova činnost pojem činnosti spoluzlodějské se zřetelem k ostatnímu jeho právě uvedenému jednání, jen kdyby byly zjištěny okolnosti, nasvědčující tomu, že účelem stěžovatelova čekání na B. podle úmyslu obou obžalovaných bylo, aby byl stěžovatel v případě potřeby nápomocen spoluobžalovanému B. při provedení činu, to jest při odvedení koně z cikánského tábora, na př. tím, že dával pozor a dbal, aby B. při odvádění koně nebyl vyrušen, aby ho včas varoval, a pod. Nalézací soud, vycházející zřejmě z nesprávného názoru o spoluzlodějství, takové okolnosti nezjišťoval, svým nejasným zjištěním, že obžalovaný na B. čekal, však také nevyloučil. Jen v případě, kdyby byly takové okolnosti zjištěny,

naplňoval by skutek obžalovaných zločin krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a) tr. z.; v případě opačném šlo by u obžalovaného B., ježto cena koně podle skutkového zjištění rozsudku nepřesahovala 2.000 K, jen o přestupek krádeže podle § 460 tr. z. a u stěžovatele o účastenství na ní podle §§ 5, 460 tr. z.

Již z tohoto důvodu bylo třeba zmateční stížnosti vyhověti. Byl proto rozsudek zrušen, a to pokud jde o spoluobžalovaného B. podle § 290 tr. ř., a ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Rozhodnutí se stalo, pokud jde o obžalovaného A., podle § 5, odst. 1, pokud jde o obžalovaného B., podle § 5, odst. 2 zákona čis. 3/1878 ř. z. (ve znění zákona čis. 56/1935 Sb. z. a n.) v sedění neveřejném.

Čís. 6376.

Veřejná listina neztrácí charakter platné veřejné listiny, uplymula-li doba, pro kterou se v ní dává jisté oprávnění (na př. nositi zbraň) osobě v ní uvedené nebo vůbec jejímu držiteli.

Nepovolil-li nalézací soud podmíněný odklad výkonu trestu s odůvodněním, že je vyloučen podle § 2 zákona o podmíněném odsouzení, nutno výrok ten napadati zmateční stížností (§ 281, čis. 11 tr. ř.), a nikoli odvoláním.

(Rozh. ze dne 13. října 1939, Zm II 170/39.)

Podle zjištění nalézacího soudu konal se dne 16. listopadu 1938 v obvodu obecní honitby v P. kolový hon na zajíce. Při kontrole zbrojního pasu a honebních lístků, prováděné vrchním četnickým strážmistrem Č. a štábním strážmistrem Z., předložil ke kontrole zbrojní pas a honební lístek také obžalovaný H., který se zúčastnil honu jako host. Při prohlídce těchto listin četnictvem bylo zjištěno, že jeho zbrojní pas byl vydán okresním úřadem v K. dne 9. 11. 1936 s platností jednoho roku, t. j. do 8. 11. 1937, že tento zbrojní pas byl prodloužen tímž okresním úřadem dne 16. 11. 1937 o další rok, t. j. do 15. 11. 1938 a že obžalovaný v tomto zbrojním pasu přepsal číslici 1, označující jedenáctý měsíc, na číslici 2, jak u data prodloužení pasu, tak i u data jeho platnosti, takže po tomto zfalšování bylo datum prodloužení dne 16. 12. 1937 s platností do 15. 12. 1938. Dále bylo zjištěno, že honební lístek pro hosty byl vydán okresním úřadem v K. dne 16. 11. 1937 s platností jednoho roku, t. j. ode dne vydání 16. 11. 1937 do 15. 11. 1938 a že na tomto honebním lístku přepsal obžalovaný po třikráte číslici 1, označující jedenáctý měsíc, na číslici 2 tak, že datum vydání lístku bylo 16. 12. 1937 a doba platnosti od 16. 12. 1937 do 15. 12. 1938. Obžalovaný tak učinil, aby se mohl zúčastniti honu.

Proti rozsudku krajského soudu, jímž byl odsouzen pro přestupek falšování veřejné listiny podle § 320, písm. f) tr. z. podal obžalovaný zmateční stížnost, kterou nejvyšší soud zamítl.